

УДК 82-312.4

В14

В14 Вайт, Етель Ліна
Дама зникає/Етель Ліна Вайт; пер. з англ. Володимира Горбатька. — Харків:
Видав-во «Жорж», 2019. — 358 с.

ISBN 978-617-7579-79-2

Айріс Карр, яскрава представниця золотої молоді, повертається додому в Англію після відпочинку на Балканах. Це чи не вперше, коли вона подорожує сама, без галасливої компанії друзів і знайомців, яких, немов магніт, притягують її чималі статки. У потяжі Айріс знайомиться із милою балканською жіночкою на ім'я міс Фрой. Втоплена подорожкою і безкінечними історіями супутниці, дівчина засинає, а прокинувшись, помічає, що мила пані зчезла без сліду. Айріс починає пошуки зниклої, але всі навколо стверджують, що ніякої міс Фрой у вагоні не було...

УДК 82-312.4

ЗМІСТ

1. Не жалкуючи ні про що.....	7
2. Загроза.....	14
3. Тема для балачок.....	28
4. Англія кличе.....	40
5. Нічний експрес.....	52
6. Зал очікування.....	66
7. Пасажири.....	76
8. Перерва на чай.....	88
9. Співвітчизники.....	100
10. Порожнє місце.....	113
11. Голка в копиці сіна.....	123
12. Свідки.....	131
13. Сон уві сні.....	144
14. Новий доказ.....	155
15. Сцена перетворення.....	164
16. Головний свідок.....	174
17. Ніякої міс Фрой не було.....	184
18. Несподіванка.....	196
19. Невидима рука.....	205

ISBN 978-617-7579-79-2

©ТОВ «Видавництво «Жорж», переклад, 2018
Усі права застережено

20. Чужинці втручаються.....	215
21. Судальна брехня.....	226
22. Убиваючи час.....	234
23. Робіть ваші ставки.....	241
24. Колесо крутиться.....	249
25. «Химерне зникнення».....	261
26. Напис.....	273
27. Лакмусовий папірець.....	279
28. Підніміть руку.....	294
29. Трієст.....	302
30. Зречення.....	316
31. Чашка супу.....	325
32. Сон.....	339
33. Вісник.....	348

Не жалкуючи ні про що

За день до біди Айріс Карр уперше передчула небезпеку. Вона звикла до опіки від цілої купи знайомих, яких, підсвідомо лестячи собі, називала «мої друзі». Біля неї, приваблюючи сироти з власними статками, завжди юрмилися люди. Вони думали за неї, точніше, вона погоджувалася з їхніми думками; вони кричали за неї під час спілкування з іншими людьми, так-так, саме кричали, бо її голос був надто тихим.

Їхня постійна присутність створювала в неї ілюзію, що вона обертається в широкому світському колі, хоча насправді то були одні й ті самі обличчя, котрі спливали довкола неї з сезонною регулярністю. А ще вони створювали в неї приємне відчуття власної значущості. Світлина Айріс з'явилася в ілюстрованих виданнях завдяки одному фотографу, котрий запропонував зробити їй рекламу після того, як преса повідомила про її заручини з одним із тих, хто біля неї крутився.

Так прийшла Популярність.

Невдовзі її заручини було розірвано за обоюсторонньою згодою, але це дало законний привід до опублікування нового фотопортрета. Популярність Айріс зростає ще більше. А її мати, котра померла під час пологів, мабуть, плакала або ж посміхалася з цих жалюгідних спалахів людського марнославства, які спаливали нагору крізь морок небуття, мов бульбашки болотного газу.

З першою загрозою своїй безпеці Айріс зіткнулася саме тоді, коли після вдалої туристичної подорожі почувалася напрочуд добре й радісно. З тріумфальним захватом мало не піонерів-першопрохідців їхня компанія накинулася на прекрасне своєю мальовничою вбогістю містечко, розташоване у віддаленому закутку Європи, і засвідчила цей акт агресії своїми підписами в книзі відвідувачів.

Друзі майже на місяць загарбали єдиний готель, довівши його хазяїна та прислугу до щасливої нестями. Вони вилазили на пагорби, плавали в озері й засмагали під сонцем на кожній придатній ділянці схилу. Коли ж вони не виходили на прогулянку, то заповнювали собою весь бар, перекикуючи радіоприймач і роздаючи чайові за кожну дріб'язкову послугу. Власник готелю сяяв на них своєю усмішкою з-за касового апарата, який раз по раз заїдало, а усміхнені офіціанти обслуговували їх у першу чергу, спричиняючи законне обурення інших гостей з Англії.

Цим іншим шістьом гостям Айріс видавалася просто однією з натовпу її друзів, такою собі типовою напівсвітською дівчиною — марнославною, егоїстичною та нікчемною. Ясна річ, вони не могли знати її позитивних рис: щедрості, з якою вона за всіх платила після обіду — наче так і треба, — і здатності до співчуття людським злидням, яких було так багато перед її очима.

Швидкоплинні моменти невдоволеності собою і навіть презирства до себе Айріс не дуже усвідомлювала, зате свої гидливість і перебірливість, що стримували її від потягу до розгулу й вакханалії, відчувала виразно. Під час цього відпочинку їй уже чулися звуки Панової сопілки, але вона ще не знала, як боляче б'ється своїми копитами цей цапоногий хлопець.

Невдовзі ті умовні обмеження, що стримували натовп, ослабли. Друзі засмагали на сонці, пили й веселилися, а тим часом подружні межі ставали приємно нечіткими й розмитими. Айріс оточувала невиразна мішанина одружених жінок та чоловіків, тому для неї стало справжнім шоком, коли одна жінка на ім'я Ольга, несподівано відчувши себе власницею, звинуватила Айріс, що та вкрала в неї чоловіка.

Мало того що огидною видалася сама сцена — було ще ображене її почуття справедливості. Айріс просто толерувала залицяння занехаяного чоловіка, схожого на деталь

зламаного сімейного механізму. І в тому, що він утратив через неї голову, її провини не було.

Але найгіршим було те, що під час цієї кризи стосунків вона не помітила жодної ознаки щирого співчуття з боку своїх друзів, явно втішених цим скандалом. Тому, аби зняти напругу, Айріс вирішила не повертатися до Англії разом із групою, а залишитися в містечку самій іще на день-два.

Наступного дня, проводжаючи свою компанію до маленького й неоковірного залізничного вокзалу, вона й досі відчувала сум і роздратування. Її друзі вже відреагували на своє майбутнє повернення до цивілізації: знову начепили модну одіж і швидко розсортувалися на законні подружні пари, що стало природним наслідком необхідності розібратися, де чия валіза і кому належить заброньований квиток.

Потяг вирушав до Трієста — пункту, принаймні чітко позначеного на мапі. У вагонах було повнісінько туристів, які також поверталися до тротуарів, брукувок та ліхтарних стовпів. Умить забувши про мальовничі схили та зорі на нічному небі, компанія швидко перейнялася загальним настроєм — гамірливим та збудженим. Наче згадавши про свої давні дружні почуття, компаньйони скупчилися довкола Айріс.

- Ти впевнена, що тобі не буде нудно, люба?
- Зміни свою думку і гайда до нас, поки маєш час.
- Ти просто *мусиш* їхати разом із нами.

Коли поїзд свиснув, друзі спробували затягти Айріс до вагона такою, якою вона з ними прийшла, — у шортах та підкованих туристських черевиках, із брунатною засмагою на ненапудреному обличчі. Та вона несамовито пручалася й відбивалася, мов той кенгуру-боксер, і встигла вистрибнути з вагона лише тоді, коли перон уже поплив повз вікно.

Сміючись і важко відсапуючись після запеклої боротьби, Айріс стояла, махаючи рукою вслід потягу, доки той не зник за поворотом ущелини.

Коли вона, провівши друзів, відчула полегшення, їй стало мало не соромно за саму себе. Попри те що відпочинок удався на славу, Айріс отримувала задоволення переважно з позачасових і вічних джерел: сонця, води та легенького гірського вітерцю. Занурившись у природу, вона підсвідомо відкидала будь-яке людське втручання.

Вони були разом надто довго і надто близько одне до одного. Інколи Айріс виразно чула дисгармонійні й неприємні ноти: верескливий жіночий сміх, опецькуватий обрис пузатого чоловіка, який ось-ось пірне у воду, постійні й легковажні апеляції до Бога: «О Господи!»

Та хоча з часом її ставлення до друзів стало критичнішим, вона все одно воліла пливти за течією. Як і решта, Айріс захоплювалася чудовими краєвидами, насправді сприймаючи їх як щось абсолютно буденне. Що нижчий стандарт

санітарії, то кращим видається довколишній ландшафт — коли подорожуєш глушиною, це цілком природно.

І ось нарешті вона залишилася наодинці з горами та тишею. Під нею лежало смарагдово-зелене озеро, яке мерехтіло діамантовими сонячними зайчиками. На тлі волошково-блакитного неба видніли засніжені вершини далеких гірських кряжів. На пагорбі темною купою бовванів старовинний замок; п'ять його башточок стирчали вгору, наче розчепірені пальці чиєїсь лихої руки.

Усюди буяли кольори. Станційний садок пінився екзотичними квітами, полум'яно-червоними та жовтими, які пробивалися крізь гостре листя. Вище на схилі красувався дерев'яний готель, наче намальований вохрою та багрянцем. А над зеленою стіною ущелини піднімалося останнє кільце паровозного диму, пливучи у повітрі, мов легеньке біле перо.

Коли те кільце розтануло вдалині, Айріс відчула, як урвався останній ланцюжок, що з'єднував її з компанією друзів, які щойно поїхали. Дмухнувши їм саркастичний повітряний поцілунок, вона відвернулася і затупотіла підошвами вниз крутою кам'янистою стежиною. Діставшись річки, що жилалася від льодовика, Айріс на мить затрималася на мосту, аби відчутти крижану прохолоду, яка піднімалася від бурхливого зеленувато-білого шумовиння.

Пригадавши вчорашню сцену, вона присягнулася собі, що з тією компанією не зустрінеється більше ніколи. Бо всі вони стали причетними до епізоду, який зруйнував її уявлення про дружбу. Колись їй навіть трохи подобалася та жінка, але за приязне ставлення Ольга віддячила огидним і грубим виявом ревності.

Знизавши плечима, Айріс швидко відкинула цей спогад. Тут, під неозорою блакиттю, люди здавалися такими маленькими, а їхні пристрасті — такими жалюгідними... Люди — це випадкові подорожні, що трапляються на шляху від колиски до могили. З ними зустрічаєшся, а потім розлучаєшся, не жалкуючи ні про що.

З кожною хвилиною прірва між ними і нею ширшала. Вони мчали на всіх парах повним ходом, мчали геть із її життя. Ця думка сповнила її приємним дрожем та відчуттям новонабутої свободи, наче тиша й самотність вивільнили її дух.

Та не минуло й кількох годин, як Айріс уже була готова віддати всі красоти природи за те, щоб побачити своїх друзів знову.